

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

ORMAN FAKÜLTESİ
DERGİSİ

SERİ B. CİLT VIII. SAYI II : 1958

DEVLET ORMAN İŞLETMELERİMİZDE AMORTİSMANA ESAS TEŞKİL EDEN KIYMETLER VE AMORTİSMAN HESABI

Yazan :

Doç. Dr. Muharrem MİRABOĞLU

(İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Hasılat ve İşletme Ekonomisi Enstitüsü ve Kürsüsü çalışmalarından)

Amortismanlar, muhtelif amortisman telâkkileri, amortismanların nazârî izahı, amortismana esas teşkil eden kıymet çeşitleri ve nihayet amortisman hesap usulleri hakkında daha önceki bir yazımızda [*] izahat verilmişti. Orada bu konular, bir sektör tefriki yapılmadan, bütün branşları ihata edecek şekilde, genel olarak mütalâa ve tetkik edilmiştir. Bu yazımızda ise münhasıran Devlet Orman İşletmelerimizde amortismana esas teşkil eden kıymetlerin hangi kıymetler oldukları ve amortisman hesaplarının hangi amortisman yüzdeleri üzerinden ve nasıl hesaplandıkları tetkike tâbi tutulmuştur.

Amortismanlar ve hesaplanışı başlıklı yazıda da belirtildiği veçhile, kıymet takdiri konusunda üç ayrı fiyat, binnetice kıymet mevzuubahistir. Bunlardan birincisi günlük piyasa fiyatı üzerinden tesbit edilen kıymettir. Bunda mevzuubahis şey, o günkü piyasada carî fiyat üzerinden kıymetlendirilir. İkincisi ise, kıymet takdiri istenen şeyin, tedarik edildiği zamandaki fiilî mübayaa veya maliyet fiyatı üzerinden hesaplanan kıymetidir. Bunlardan gayrı bir de, işletmenin işler haldeki değeri mevzuubahistir. Bu değer işletmenin safî mevcutlarının değerinden gayrı bir de maddî olmayan işletme unsurlarının değerini nefsinde cemedden bir değerdir. Başka bir ifade ile, işletme mevcutlarıyla o işletmenin firma değeri toplamına eşittir. Bu kıymet ancak işletmenin bütünü için mevzuubahis olan ve işletme unsurlarının her birisi için ayrı düşü-

[*] Amortismanlar ve hesaplanışı : İ. Ü. Orman Fakültesi Dergisi yıl 1958, Sayı B, Sayfa 18.

nülemeyen bir kıymettir. Bu üç esas kıymetten başka bir de, ancak muayyen maksatlarla, ezcümle bilânço tanziminde kullanılmak üzere hesaplanabilen bir değer vardır ki o da, günlük piyasa ve fiili iktisap fiyatlarına göre bulunan iki değer küçük olanıdır. Böylece, asgarî olan kıymet alınmakla emniyetli olunmak istenir. Fakat bu, işletme iktisadi bakımından kıymet takdiri konusunda muteber olmayan bir kıymettir.

Amortisman hesaplarında bu değerlerden ilk ikisi, yani günlük piyasa değeri ile fiili iktisap değeri esas değer olarak kullanılırlar. İşletmenin firma değerini de ihtiva eden değeri ise sadece işletmelerin satılması, hukukî şeklinin değiştirilmesi, başka bir işletme ile birleştirilmesi ve işletme hisse senetlerinin satışı gibi hallerde pratik mâna kazanan ve kullanılan bir değerdir. Amortisman hesaplarına esas teşkil etmek üzere kullanılamazlar. Aynı şekilde asgarî kıymet de amortismanına esas olarak kullanılamaz.

Bizim Devlet Orman İşletmelerimizde, genel surette amortisman hesaplarında esas olarak kullanılan bu iki değerden, fiili iktisap değeri esas alınmaktadır. Zira 7 Haziran 1949 tarih ve 5432 numaralı Vergi Usul Kanununun ilgili hükümleri bunu âmiridir. Filhakika kanunun 245 maddesi değerlemede esas alınması gereken ve kabil olan değerlendirme ölçülerini; maliyet değeri, borsa rayici, tasarruf değeri, mukayyet değer, itibarî değer ve vergi değeri şeklinde tatad ederek hükme bağlamıştır. Kanunun 245 maddesi aynen şöyledir: «Değerleme, iktisadî kıymetin nevi ve mahiyetine göre, aşağıdaki ölçülerden birisi ile yapılır: 1. Maliyet değeri; 2. Borsa rayici; 3. Tasarruf değeri; 4. Mukayyet değer; 5. İtibarî değeri; 6. Vergi değeri». Müteakip maddelerinde ise bu mefhumları tarif etmektedir. Ezcümle Madde 246 da maliyet bedelini «Maliyet bedeli, iktisadî bir kıymetin iktisap edilmesi veyahut değerinin artırılması münasebetiyle yapılan ödemelerde bunlara müteferri bilumum giderlerin toplamını ifade eder» ifadesiyle; Madde 247 de Borsa rayicini «Borsa rayici, gerek Menkul ve Kambiyo borsasına, gerekse ticaret borsalarına kayıtlı olan iktisadî kıymetlerin değerlemeden evvelki son muamele gününde borsadaki muamelelerinin ortalama değerlerini ifade eder...» ifadesiyle hükümlendirmiştir. Şu halde buradaki maliyet değeri iktisap değerini, borsa rayici de günlük değeri irae etmektedir. Aynı şekilde Madde 248 de «Tasarruf değeri, bir iktisadî kıymetin değerlendirme gününde sahibi için arzettiği gerçek değerdir» hükmiyle tasarruf değeri, Madde 249 da «Mukayyet değer, bir iktisadî kıymetin muhasebe kayıtlarında gösterilen hesap değeridir» hükmiyle mukayyet değer; Madde 250 de «İtibarî değer, her nevi senetlerle esham ve tahvillerin üzerinde yazılı olan değerlerdir» hükmiyle itibarî değer ve nihayet Madde 252 de de «Vergi değeri, arazide tahrir usulüyle tesbit edilen kıymet, binalarda Bina

Vergisi Kanununa göre tesbit edilen safi iradın 10 mislidir» hükmü ile vergi değeri tarif edilmiş bulunmaktadır. Her ne kadar bu hükümler muvacehesinde adı geçen değerlerden herhangi birisi esas alınabilir ise de müteakip maddedeki hüküm bunu tahdit etmektedir. Nitekim Madde 253 de «İktisadî işletmelere dahil bilumum gayrimenkuller maliyet bedelleriyle değerlendirilir» denmekte ve aynı maddenin devamı olarak; 1. Gayrimenkullerin mütemmim cüzüleri ve teferruatı; 2. Tesisat ve makineler; 3. Gemiler ve diğer taşıtlar; 4. Gayrimaddî hakların, gayrimenkuller gibi yani maliyet bedelleriyle değerlendirileceği bildirilmektedir. Müteakip maddede ise gayrimenkullerin maliyet bedellerine, makine ve tesisatta gümrük vergileri, nakliye ve montaj giderleri ile mevcut binanın satın alınarak yıkılmasından ve arsasının tesviyesinden mütevellit giderlerin dahil bulduklarını, noter, tapu, mahkeme, kıymet takdiri, komisyon ve tellâliye gider ve harçlarının ithalinin ise ihtiyarî olduğunu bildirmektedir. Keza inşa ve imal edilen bina, gemi, makine ve tesisatta inşa ve imal giderlerinin satın alma yerine geçeceği normal bakım, tamir ve temizleme giderleri dışında, gayrimenkulü genişletmek veya iktisadî kıymetini devamlı olarak artırmak maksadiyle yapılan giderlerin, gayrimenkulün maliyet bedeline ekleneceği hükme bağlanmıştır. Madde 257 de de «Alât, edevat ve demirbaş eşya maliyet bedeli ile değerlendirilir. Bunların maliyet bedeline giren giderler, satın alma bedelinden gayrı komisyon ve nakliye giderleri gibi özel giderlerdir.

İmal edilen alet, edevat ve demirbaşlarda imal giderleri satın alma bedeli yerine geçer» demek suretiyle alet, edevat ve demirbaşların da maliyet bedeli ile değerlendirileceği hükme bağlanmıştır. Madde 258 de de emtiyanın, maliyet bedeli ile değerlendirileceği mukayyettir.

Daha ilerideki maddelerde ise yukarıda sayılanlar dışında kalan, kıymeti düşen malların emsal bedeli üzerinden, esham ve tahvilâtın borsa rayıcı üzerinden, alacakların tasarruf değeri üzerinden, kurumlarda aktifleştirilen ilk tesis ve taazzuv giderlerinin mukayyet değerler üzerinden, kasa mevcutlarının itibarî kıymetleriyle, borçların alacaklar gibi tasarruf değeriyle değerlendirilecekleri hükme bağlanmıştır.

Bu hükümler muvacehesinde Devlet Orman İşletmelerimizde amortismanına konu teşkil edebilen bilumum mevcutların maliyet bedeli ile değerlendirilmeleri bir kanunî zaruret olarak kendini meydana koymaktadır. Bunun dışında kalan değer çeşitlerinin kullanılmasına kanunen cevaz verilmemiştir.

Fiyatların müstakar olduğu devreler için amortisman hesaplarında, amortismanına esas teşkil edecek değer olarak iktisap veya diğer tabiriyle maliyet bedellerinin esas alınması, sadece kanunî mevzuata uyulmuş olmakla kalmaz, aynı zamanda işletme iktisadî bakımından da uygun bir

şekil olur. Çünkü işletme bünyesinin, onun faaliyetleri esnasında bir kayba uğramadan, sadece unsurlarının tereküp tarzı bakımından bir bünye değişikliğine maruz kalmasını intaç eden bir yol seçilmiş demektir. Bu asıl değere istinat edilerek amortisman hesaplanması, işlemlerin kolaylığı şeklinde de bir muhassenata sahip bulunur. Ancak zikredilen üstünlükler, yukarıda da belirtildiği veçhile, amortismanına konu teşkil eden şeyin tedarik edildiği zaman ile, amortisman hesabının yapıldığı zaman arasında fiyatlarda önemli bir değişikliğin vücut bulmamış oluşunu şart kılarlar. Fiyat temevvüçlerinin hâkim olduğu devrelerde ise bu yol mahzurlar tevliid eder. Enflasyon devrelerinde fiyatlar büyük ölçüde yükselmiş olacağı cihetle düşük fiyatlara göre teşekkül etmiş olan maliyet bedelleri üzerinden hesaplanan amortisman payları, hakikî amortisman paylarına, yani fiilî yıpranışlara, tükenişlere tekabül edemez olur, ondan düşük olarak hesaplanır ve binnetice de bu suretle amorti edilen miktarlarla, müddetin hitamında o şeyin yenisini tedarik edip, eskisinin, tükenenin yerine ikamesi imkânsız olur. Aksine olarak, mevzuubahis müddet zarfında fiyatlar düşmüş ise, o takdirde de maliyet bedeli üzerinden hesaplanan amortisman payları ile, işletmeye fiilî yıpranıştan, tükenişten daha yüksek bir külfet tahmil etmiş olunur. O itibarla, Devlet Orman İşletmelerinde sermaye bütünlüğünü ve daimîliğini sağlamak bakımından, günlük piyasa değeri veya kanundaki ifadesiyle Borsa rayıcı esas alınmak suretiyle amortisman hesaplanması gerekmektedir. Ancak bu sayede her yıl amortisman payı olarak hesaplanan miktarlar, o yıl başına düşen değer eksilmelerini ifade edebilecek sıhhat derecesine sahiptirler ve bu bulunan miktarlar üzerinden ayrılan amortismanların değerleri toplamı, müddetin sonunda mevzuubahis şeyin değerine eşit olabilirler ve böylece de onun yenisini tedarik edip, eskisinin yerine koymak imkân dahiline girer. Bu itibarla Devlet Orman İşletmelerimizde amortismanına esas teşkil eden bedeller kanunda gösterilmiş olmakla beraber, işletme iktisadı bakımından bu değerın günlük değer olması gerektiğini burada belirtmek icabeder.

Amortisman nisbetleri :

Bundan önceki kısımda, Devlet Orman İşletmelerimizde amortismanına esas teşkil eden değerın, maliyet değeri olduğu, bunun kanunî müstenedatı ve maliyet değerinin kanun karşısındaki mânası görülmüş bulunmaktadır. Burada da Devlet Orman İşletmelerimizde hangi amortisman nisbetlerinin tatbik edilmekte olduğu ve bunların esas değere göre veya defter değeri üzerinden muameleye tâbi tutulduğu hususları tetkik etmek istenmiştir.

Devlet Orman İşletmelerimizde sabit amortisman nisbetleri tatbik edilmektedir. Bu husus Vergi Usul Kanununun 301. maddesi iktizasın-

dandır. Ezcümle kanun maddesi, «Mükellefler, usulüne göre tesbit edilen nisbetleri aşmamak şartıyla, amortismanları diledikleri nisbetler üzerinden hesaplayabilirler; şu kadar ki, uygulamaya başladıkları amortisman nisbetlerini müteakip faaliyet yıllarında değiştiremezler». Görülmektedir ki maddenin son ibaresi, bütün mükellefleri ve bu meyanda Devlet Orman İşletmelerimizi amortisman hesaplarında sabit amortisman nisbetleri kullanmaya icbar etmekte ve bunun dışında kalan mütezayid veya mütenakıs amortisman nisbetlerinin kullanılmasına cevaz vermemektedir. Madde 300 ün ikinci fıkrasında mevcut «İcabında, normal amortisman nisbetleri 297 nci maddede yazılı usule göre değiştirilebilir. Şu kadar ki bir kere tesbit edilen nisbetlerin yürürlük süresi 3 yıldan az olmaz» hükmü ise amortisman nisbetlerinin mütezayid veya mütenakıs olabileceği mânasında değildir. Bidayette tesbit edilen nisbetlerin, tatbikat neticesinde isabetsizlikleri anlaşıldığı takdirde değiştirilmesine dair bir hükümdür.

Şu halde Devlet Orman İşletmelerimizin sabit amortisman nisbetleri kullanmaları zarureti Vergi Usul Kanunu hükümleri iktizasındandır. Bu nisbetlerin muhtelif unsurlar için tâyin ve tesbiti de aynı kanunda hükme bağlanmıştır. Kanununun 296 ncı maddesi, Tarım İşletmelerinde vücuda getirilen meyvalık, dutluk, fındıklık, zeytinlik ve güllüklerle incir bahçeleri ve bağlar gibi tarım tesisleriyle, İşletmede inşa edilmiş olan her nevi yollar ve harkların istisnasıyla boş arazi ve boş arsaların amortismanına tâbi olmadığını hükme bağlamıştır. Bunun dışında kalan, amortismanına tâbi unsurlara tatbik edilecek amortisman nisbetlerinin tâyini ve tesbiti şekli ise müteakip maddede gösterilmiştir. Ezcümle normal amortismanlar için madde 297 «Amortismanına tâbi iktisadî kıymetlerin değeri ilgili bakanlıkların ve ilgili meslekî teşekküller ve meslek gruplarının mütalâası alınarak Maliye Bakanlığınca tesbit ve ilân olunan nisbetler üzerinden yok edilir.

Amortisman nisbetlerinin tesbitinde :

1. Belli iş ve sanat kolları ayrı ayrı nazara alınır;

2. Amortismanına tâbi kıymetlerin tecrübeye dayanan ortalama ömürleri hesaba katılır» şeklindedir. Buna göre Devlet Orman İşletmelerimiz için de amortisman nisbetlerinin, bağlı oldukları Ziraat Vekâletinin mütalâasını alarak Maliye Vekâletince tesbit edilmesi gerekmektedir ve tatbikatta da öyle olmuştur.

Vergi Usul Kanununun çıkışına kadar amortisman nisbetleri şu şekilde tesbit edilmiş bulunuyordu :

Devlet Orman İşletmelerinin ilk kurulması münasebetiyle bir amortisman nisbetleri tablosu hazırlanmış ve 24. 8. 939 tarihinde, 17045 - Şube 4 sayılı genelge ile tatbik mevkiine konmuştur. Bilâhare bu nisbetle-

rin kifayetsizliği görülerek yeni bir nisbetler tablosu hazırlanmış ve 3.1.947 tarihinde Orman Umum Müdürlüğü Fen Heyetinin tetkikinden geçtikten sonra, 17.1.947 tarih ve 12000-19/12 sayılı tamim ile Devlet Orman İşletmelerimizde yeni nisbetlere göre işlem yapılması bildirilmiştir. Fakat bu amortisman nisbetleri Kazanç Vergisi Kanunundaki esaslara oldukça uzak bulunuyordu. Ayrıca muayyen yüzdelerle göre hesap ve tesbit edilmiş oldukları cihetle, tatbikatta yıllık amortisman nisbetleri birbirinden farklı miktarlar halinde tecelli ediyor ve bu farklı nisbetlere göre muamele de bilâncolarda hataların zuhuruna ve bilâhare bu hataların tashihi gibi külfetli işlere lüzum gösteriyordu [*]. Keza bu nisbetler tablosunda bazı tesis ve demirbaşların amortisman nisbetleri, fiilî yıpranmış nisbetlerine tetabuk etmemekte, onlardan daha yüksek bulunmakta ve binnetice Devlet Orman İşletmelerinin bilhassa tevzi ve nakliye masrafları üzerinde gayrimüsait tesir icra etmekte idi.

İşte bu durum muvacehesinde, mevcut nisbetler tablosunun mahzurlarını izale etmek mülâhazasıyla Kazanç Vergisi Kanunundaki esaslara daha yakın amortisman nisbetleri tâyin ve tesbit edilerek 10.12.949 tarih ve H. No. 12029 - R: 1029, U. No. 240 sayılı tamim ile Devlet Orman İşletmelerine bildirilmiş ve 1949 ve daha sonraki yıllar için yeni nisbetlerin tatbiki istenmiştir. Böylece Vergi Usul Kanununa kadar Devlet Orman İşletmelerimizde birbirini takiben 3 ayrı amortisman nisbetleri kullanılmıştır. (Bu nisbetler Tablo - 1 de görülmektedir).

Bu arada 7 Haziran 1949 tarih ve 5432 No. lu Vergi Usul Kanunu çıkmıştır. Kanunun, yukarıda verilmiş bulunan 297. maddesindeki hükme uyularak, Maliye Vekâletince yeni amortisman nisbetleri tâyin ve tesbiti yoluna gidilmiştir. Ezcümle 24454 - 297 - 1/4527 sayılı yazı ile bu nisbetlerin ne olacağı hakkında Maliye Bakanlığınca Ziraat Vekâletinden mütalâa sorulmuştur. Ziraat Vekâleti de Ziraat, Orman, Veteriner, Ziraî Donatım Kurumu ve Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlükleri temsilcilerinin iştirak ettiği bir heyete, bütün Vekâlete şâmil bir amortisman nisbet tablosu hazırlatmıştır. Bu nisbetler Maliye Vekâletince hazırlanan ve 26 Aralık 1950 tarih ve 7692 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Seri No. 3 e esas teşkil eden materyale ithal edilmiştir. Amortisman nisbetleri hakkında olan bu tebliğin umumî tablosunda verilen amortisman nisbetleri Devlet Orman İşletmelerine ait konular için de uygulanması gereken amortisman nisbetleridir. Bunun dışında her bir sanat ve iş kolunda kullanılan amortisman tabî kıymetler için uygulanacak amortisman nisbetleri ise ayrıca mahsus tablolarında verilmiştir.

[*] 10.8.949 tarih ve 12-12023 : 702 sayılı şube 12 yazısı ve 26.8.949 tarih ve 949/79 sayılı Fen Heyeti kararı.

Tebliğin neşrinden sonra Umumi tablosundaki amortisman nisbetleri 26. 11. 1951 tarih ve 12023 sayılı 12 Şube teklifi üzerine, 8. 12. 1951 de Orman Umum Müdürlüğü Fen Heyetinin tetkikinden geçmiş ve tebliğin izahat kısmındaki maddeler uyarınca Devlet Orman İşletmelerinde mevzuubahis olmayan bazı unsurların listeden çıkarılması ve gerekli birkaç unsurun listeye ithali kararlaştırılmış ve nihai liste 1951 yılından itibaren tatbik edilmek üzere, 24. 12. 1951 tarihli ve Şube 12, 12029, R: 507 - 207 sayılı tamimle Devlet Orman İşletmelerine bildirilmiştir (Tablo - 2). Bundan sonra bu amortisman nisbetlerinde bir değişiklik yapılmamış, sadece mezkûr listeye bazı kalemler ilâve edilmiştir [*]. Bugün de aynı nisbetler yürürlükte bulunmaktadır.

Yıllık amortisman payları, bu şekilde kanunî mevzuat icabı olarak tâ-
min ve tesbit edilmiş amortisman nisbetleriyle amortisman konusu un-
surun esas değeri, yani maliyet değerinin tamamının muamelesiyle elde
olunur. Unsurun defter değeri, yani herhangi bir yılda, o güne kadar he-
saplanmış amortismanların maliyet değerinin tamamından düşüldükten
sonra kalan miktar üzerinden hesaplanma şekli kanun hükmünün dışında
bırakılmıştır. Nitekim Vergi Usul Kanununun Madde 295 inde «... tesbit
edilen değerinin, bunların kullanılabilirleri süre zarfında yok edilmesi
amortisman mevzuunu teşkil eder» hükmünde, süre tahdit edilmiştir.
Halbuki defter değeri üzerinden sabit nisbetle amortisman hesaplanması
halinde amortisman süresi uzar ve teorik olarak sonsuzdur. O bakımdan
kanunda, amortismanın defter değeri üzerinden değil, esas değer ken-
disi üzerinden hesaplanması hususu, endirekt olarak ifade edilmiş bu-
lunmaktadır.

Buraya kadar görülmüş ve tetkik edilmiş hükümler muvacehesinde
Devlet Orman İşletmelerimizin, amortisman hesaplarını esas değer üze-
rinden ve sabit nisbetlere göre yapmak mecburiyetinde buldukları
aşıkârdır. Öte yandan ise, bu türlü hesaplanan amortisman paylarının,
fiyatlarda büyük değişmeler olduğu devrelerde, fiilî aşınmalara tetabuk
etmediği, fiyatların düşmesi halinde o yıllarda işletme maliyetlerinin se-
bepsiz yere yükseltilmiş olması, fiyatların yükseldiği ve bilhassa enflâs-
yon devrelerinde ise hesaplanan ve ayrılan yıllık amortisman paylarının
fiilî aşınmadan daha küçük değerler ortaya koyabileceği ve dolayısıyla,
amortismanın sonunda, o güne kadar ayrılmış amortisman payları topl-
miyle amortisman konusu vasitanın yerine yenisinin ikamesine kâfi ge-
lemeyeceği, binaenaleyh işletmede sermaye daimiyeti prensibinin halel-
dar olacağı aşıkârdır.

[*] Orman Umum Müdürlüğünün 9. 1. 952 tarih ve 12029-3 sayılı tamimi ile bilumum kitap, risale, broşür, mecmua ve Resmî Gazetenin amortisman nisbetinin % 10 olarak 24. 12. 951 tarihli genelge cetveline eklenmesi bildirilmiştir.

TABLO : 1

AMORTİSMAN NİSBETLERİ

52

Amortismanına tâbi sabit kıymetler	17. 1. 947 ye kadar tatbik edilen %	17. 1. 947 ile 10. 12. 949 ara- sında tatbik edilen %	10. 12. 949 ile 24. 12. 951 ara- sında tatbik edilen %	Kazanç Vergisi Kanununa göre %
Binalar :				
Bilumum kârgir ve beton binalar		5	2	
Bilumum ahşap ve içinde makine ile çalışılan kârgir ve beton binalar		10	5	
İdare binaları	5			2
Ambarlar, Depo, Mağazalar				2
Yardımcı servis binaları				6
a — Atelye gibi içinde makine ve tesisat bu- lunan binalar				6
b — Hangar, garaj gibi makine ve tesisat bulunmayan binalar				2
Memur, müstahdem ve işçi evleri				2
Sair binalar				2
Tesisat :				
Su tesisatı	5	8	10	8
Telefon tesisatı	20	20	10	8
Elektrik tesisatı	20	10	10	8
Dekovil hatları	20	10	5	8
Havaî hatlar		10	5	8
Kanal ve havuzlar				8

M. MIRABOĞLU

Amortismanına tâbi sabit kıymetler	17. 1. 947 ye kadar tatbik edilen %	17. 1. 947 ile 10. 12. 949 arasında tatbik edilen %	10. 12. 949 ile 24. 12. 951 arasında tatbik edilen %	Kazanç Vergisi Kanununa göre %
Yol, köprü ve rampalar	20	15		6
Yol, köprü ve rampalar iskele ve rıhtımlar tahmil ve tahliye tesisatı			10	
İskele ve rıhtımlar tahmil ve tahliye tesisatı		10		8
Yangın tesisatı		15	10	8
Sair tesisat		10	10	8
Makineler :				
İmalât makineleri		10	10	8
Enerji makineleri		10	10	8
Atelye makineleri		10	10	8
Diğer makineler		10	10	8
Demirbaş alet ve edevat :				
(Demirbaş malzeme)	25	25	25	25
Demirbaş eşya :				
Eşya ve mobilya			10	
İdare servisleri demirbaş eşyaları		10		
Anbarla depolar ve mağazalar eşyaları		10		
Yardımcı servisler eşyaları	10	10		10
Memur ve işçi evleri demirbaş eşyaları		10		
Sair demirbaş eşyalar		10	10	

Amortismanına tâbi sabit kıymetler	17. 1. 947 ye kadar tatbik edilen %	17. 1. 947 ile 10. 12. 949 ara- sında tatbik edilen %	10. 12. 949 ile 24. 12. 951 ara- sında tatbik edilen %	Kazanç Vergisi Kanununa göre %
Demirbaş nakil vasıtaları :	25			
Otomobil, kamyon, kamyonet arabaları		10	25	25
Hava hattı, vagonları dekovil, vagon ve va- gonet ve lokomotifleri		10	5	8
Deniz vasıtaları				
300 tondan yukarı olanlar		5	5	5
300 tondan aşağı olanlar		10	10	10
Kitaplık :			10	
Demirbaş hayvanlar		30	25	25
Sair demirbaşlar		10	10	10

TABLO : 2

AMORTİSMAN CETVELİ

I — Binalar :

a — İdare binaları, anbar, ardiye, ikametgâh binaları ve benzerleri :

Amortisman
nisbeti %

1 — Beton kârgir	2
2 — Yarı kârgir, yarı ahşap (ahşap yapılar üzerine beton ve emsali püskürtmesi suretiyle yapılmış binalar dahil)	3
3 — Ahşap veya kerpiç binalar	4
4 — Galıp malzemesi saç, çinko ve teneke olan binalar	5
5 — Muvakkat barakalar	6
6 — Sarnıçlar	2

b — Fabrika, atölye binaları, garajlar, hangarlar :

1 — Beton, kârgir, demir, çelik	4
2 — Yarı kârgir	5
3 — Ahşap	6
4 — Galıp malzemesi saç, çinko ve teneke	10

II — İskele ve rıhtımlar :

1 — Beton ve kârgir	5
2 — Demir ve çelik	6
3 — Ahşap	10

III — Yollar :

1 — Dekovilhattı	6
2 — Âdi şose	12
3 — Asgari 3,5 metre genişlikte devamlı kamyonla orman nakliyatına müsait toprak yollar	20

IV — Köprüler :

1 — Beton, kârgir ve çelik	6
2 — Ahşap	12

V — Kanallar ve setler :

1 — Takviyeli	10
2 — Takviyesiz	20

VI — Tesisler :

1 — Aydınlatma, ısıtma, telefon, yangın, tahmil, tahliye, su, kanalizasyon	6
2 — Bu tesislerin direkleri ağaç olanları	10
3 — Havaî hatlar ve direkleri, asansörler	8

Amortisman
nisbeti %

VII -- Nakil vasıtaları :

a — Kara vasıtaları :

1 — Otomobil, otobüs	25
2 — Kamyon	33
3 — Âdi yol üzerinde yürüyen sair makineler nakil vasıtaları	25
4 — Ray ve tel üzerinde yürüyen makineli ve makinesiz vasıtalar	10
5 — Arabalar	25
6 — İş hayvanları (binek hayvanları, mekkâre, koşum ve cer hayvanları)	

b — Deniz vasıtaları :

1 — 300 tondan aşağı ahşap gemiler	12
2 — Kayıklar	20

VIII — Demirbaş ve büro levazımı :

1 — Mobilya, mefruşat, evrak dolapları	6
2 — Yazı, hesap ve emsali büro makineleri	12
3 — Demir ve çelik kasalar	2
4 — Ölçü ve tartı âletleri ve diğer fennî âletler	10

IX -- Enerji istihsal ve tevziine mahsus motor, makine ve tesisleri : 6

X -- Tamir, atölye, makine ve tesisleri : 6

XI -- Demirbaş malzeme (Bilumum el aletleri) 25